

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

77. సప్తసప్తతితమః సర్గః - భరతశత్రుఘ్నవిలాపః

|| భరతశత్రుఘ్నవిలాపః ||

తతర్దశాహౌతిగతే కృతశౌచో నృపాత్మజః |
 ద్వాదశేఽహని సంప్రాప్తే శ్రాద్ధకర్తాణ్యకారయత్ || 1 ||

బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ రత్నం ధనమన్నం చ పుష్కలమ్ |
 వాసాంసి చ మహార్ణాణి రత్నాని వివిధాని చ || 2 ||

బాస్తికం బహు శుక్లం చ గాశ్చాపి శతశస్త్రథా |
 దాసీదాసం చ యానం చ వేశ్మాని సుమహంతి చ || 3 ||

బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ పుత్రః రాజ్ఞస్తస్యార్ధ్వదైహికమ్ |
 తతః ప్రభాతసమయే దివసేఽథ త్రయోదశే || 4 ||

విలలాప మహా బాహుర్భరతః శోకమూర్ఛితః |
 శబ్దాపిహితకంఠశ్చ శోధనార్థముపాగతః || 5 ||

చితామూలే పితుర్వాక్యమిదమాహ సుదుఃఖితః |
 తాత యస్మిన్మిస్మిన్సృష్టోఽహం త్వయా బ్రాతరి రాఘవే || 6 ||

తస్మిన్వనం ప్రవ్రజితే శూన్యే త్యక్తోఽస్త్వహం త్వయా |
 యథా గతిరనాథాయాః పుత్రః ప్రవ్రాజితః వనమ్ || 7 ||

తామంబాం తాత కౌసల్యాం త్యక్త్వా త్వం క్వ గతర్భువ |
 దృష్ట్వా భస్మారుణం తచ్చ దగ్ధాస్థిస్థానమండలమ్ || 8 ||

పితుః శరీరనిర్వాణం నిష్టనన్ విషసాద సః |
 న తు దృష్ట్వా రుదన్ దినః పపాత ధరణీతలే || 9 ||

ఉత్థాప్యమానః శక్రస్య యంత్ర ధ్వజైవచ్యుతః |
 అభిపేతుస్తతః సర్వే తస్యామాత్యాః శుచివ్రతమ్ || 10 ||

అంతకాలే నిపతితం యయాతిమృషయో యథా |
 శత్రుఘ్నశ్చాపి భరతం దృష్ట్వా శోకపరిప్లుతమ్ || 11 ||

విసంజ్ఞో నృపతద్భూమౌ భూమి పాలమనుస్తరన్ |
 ఉన్నతైవ నిశ్చేతా విలలాప సుదుఃఖితః || 12 ||

స్తృత్వా పితుర్గుణాంగాని తని తాని తదా తదా |
 మంథరాప్రభవస్తీవ్రః కైకేయీగ్రాహసంకులః || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

77. సప్తసప్తతితమః సర్గః - భరతశత్రుఘ్నవిలాపః

వరదానమయోఽక్షోభ్యో అమజ్జయచ్ఛృకసాగరః |
సుకుమారం చ బాలం చ సతతం లాలితం త్వయా || 14 ||

క్వ తాత భరతం హిత్వా విలపంతం గతః భవాన్ |
నను భోజ్యేషు పానేషు వస్త్రేష్యభరణేషు చ || 15 ||

ప్రవారయసి నః సర్వాన్ తన్నః కోఽన్య కరిష్యతి |
అవదారణ కాలే తు పృథివీ నావదీర్యతే || 16 ||

యా విహీనా త్వయా రాజ్ఞా ధర్మజ్ఞేన మహాత్మనా |
పితరి స్వర్గమాపన్నే రామే చారణ్యమాశ్రితే || 17 ||

కిం మే జీవితసామర్థ్యం ప్రవేక్షామి హుతాశనమ్ |
హీనో భ్రాత్రా చ పిత్రా చ శూన్యామిక్ష్వాకు పాలితామ్ || 18 ||

అయోధ్యాం న ప్రవేక్షామి ప్రవేక్షామి తపోవనమ్ |
తయోర్విలపితం శ్రుత్వా వ్యసనం చాన్యవేక్ష్య తత్ || 19 ||

భృశమార్తతరా భూయః సర్వ ఏవానుగామినః |
తతః విషణ్ణౌ శ్రాంతౌ చ శత్రుఘ్నభరతావుభౌ || 20 || [విశ్రాంతౌ]

ధరణ్యాం సంవ్యచేష్టేతాం భగ్గుశ్యంగావివర్షభౌ |
తతః ప్రకృతిమాన్ వైద్యః పితురేషాం పురోహితః || 21 ||

వసిష్ఠో భరతం వాక్యముత్థాప్య తమువాచ హా |
త్రయోదశోఽయం దివసః పితుర్పృత్యస్య తే విభో || 22 ||

సావశేషాస్థినిచయే కిమిహ త్వం విలంబసే |
త్రీణి ద్వంద్వాని భూతేషు ప్రవృత్తాన్యవిశేషతః || 23 ||

తేషు చాపరిహార్యేషు నైవం భవితుమర్హతి |
సుమంత్రశ్చాపి శత్రుఘ్నముత్థాప్యాభిప్రసాద్య చ || 29 ||

శ్రావయామాస తత్త్వజ్ఞః సర్వభూతభవాభవౌ |
ఉత్థితౌ తౌ నరవ్యాఘ్రౌ ప్రకాశేతే యశస్వినౌ || 30 ||

వర్ణాతప పరిక్లిన్షా పృథగింద్రధ్యజావివ |
అశ్రూణి పరిమృద్నంతౌ రక్తాక్షౌ దీనభాషిణౌ |

అమాత్యాస్త్యరయంతి స్త తనయౌ చాపరాః క్రియాః || 31 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే సప్తసప్తతితమః సర్గః || 77 ||